

T.C.
BAŞBAKANLIK
Arşiv Dairesi Yayınları
No : 2
Gn. No : 024

DEVLET ARŞİV SİTESİ

T. C.
BAŞBAKANLIK
Arşiv Dairesi

Sayı : 1077-03311

27/4/1977

Konu : Yayınlanacak broşür.

BAŞBAKANLIĞA

Yüksek malûmları bulunduğu üzere, Osmanlı Devletinin sona erdiği tarihten bu yana, Sadâretten devralınan Arşiv ve Devlet Arşivi konusu, bir merkezî Hükûmet hizmeti olarak Başbakanlıkça yürütülegelmıştır.

Yeni Türkiye Devletinin kuruluşu ve Cumhuriyetin ilânından itibaren 50 yılı aşan bir zamanın geçmesiyle, memleketimizin geleceği bakımından daha çok ehemmiyet arz eden bu konu, hukukî yönden Arşiv ve Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Teşkilât Kanunu tasarılarıyla; idarî ve teknik yönden ise, Devlet Arşiv Sitesi inşaatına geçilmesi suretiyle, kalkınma programları içinde yer almıştır.

Diğer taraftan, arşivlerimiz konusunda makale, rapor, dosya ve kitap şeklinde bir çok bilgi ve belge mevcut olmasına rağmen, konuya ilişkin her türlü Millî ve Milletlerarası temas ve çalışmalar sırasında, ilgililere bir ön bilgi verecek, muhtasar bir metne daima ihtiyaç duyulmuştur.

Bu itibarla, arşiv konusunda, teknik yönü daha önce arz edilen proje ve fotoğraflardan; idarî ve hukukî yönü ilişik yazıda verilen izahattan müteşekkil bir broşürün hazırlanmasını tasviplerine arz ederim.

İsmail AKAY
Müsteşar Yardımcısı

Uygundur
29/4/1977

Ekrem CEYHUN
Müsteşar

ARŞİV VE DEVLET ARŞİVİ

Arşivciler, en basit anlamı ile arşivi «Bir Devletin, bir şehrin veya bir şahsın geçmişine ait belgelerin topluluğudur» diye tarif ederler.

Bir başka tarif, «Bir memleketin tapu senedi», «Bir milletin nüfus kâğıdı ve ayrıca milli kültürün ileri nesillere intikalinin mühim bir vasıtası» şeklindedir. Bir ülkede arşivin olmayışı, orada daha önce ve halen devletin olmayışı mânasını taşır. Arşiv devletlerin millî hafızası ve tarihin temel dayanağıdır.

Devlet Arşivlerinin esas görevleri idarî ve kısmen siyasîdir. Arşiv malzemesi, vatandaş haklarını, devlet haklarını ve milletlerarası hakları korumaya ve isbata yarayan dokümantasyondur.

Bizim mevzuat hazırlığımız 1071 yılından sonraya ait ve en son işlem tarihi üzerinden 50 yıl geçmiş veya 33 yıl geçtiği halde kesin sonuç bağlanmış belli kuruluşların ve icabında kişilerin çalışma ve haberleşmeleri sonucunda teşekkül etmiş bulunan pek çok çeşit belgeyi kapsar.

Rejim değişikliklerine maruz kalmış bazı devlet ve milletler, mevzuat değiştirmek suretiyle, arşiv araştırmalarını daha yakın tarih dönemlerine teşmil etmek temayülündedirler.

Yurdumuz Arşiv Tarihine Ait Kısa Bilgiler :

Orta ve Yakın-Doğu, Balkan ve Akdeniz ülkeleri içerisinde, yapıcı, koruyucu ve teşkilâtçı Devlet vasfını uzun müddet devam ettiren Osmanlı Devletinde arşive büyük önem verilmiştir. Önemli olsun veya olmasın, her vesika saklanmıştı. Sözü edilen ülkelerin 500 yıllık tarihi

belge kaynaklarının Osmanlı Devleti arşivlerinde bulunduğunu hatırlatmak, konunun önemi ve büyüklüğüne dair yeterli fikir vermektedir.

Böylece, memleketimiz yalnız Osmanlı Devletinden devraldığı büyük mirasla dünyanın en zengin arşiv potansiyeline sahip ülkelerden biri sayılmaktadır. Ancak, Osmanlı devrinden evvele ait belgeler de vardır.

Ferman ve vakfiyeler büyük bir titizlikle ve müsveddeleriyle birlikte muhafaza edilmişlerdir. Müsveddeler, bir meselenin bidayette nasıl öngörüldüğünü, daha sonra ne gibi değişiklikler yapıldığını ve konunun nasıl gelişip bir karara varıldığını göstermeleri bakımından arşiv araştırmacıları için son derece enteresan bulunmaktadır. Bu usul Osmanlı Devletinin sonuna kadar devam etmiştir.

Bu fermanlar dışında, Devletin toprak kayıtlarını, toprak tasarruf sistemini gösteren defterler -bunlara Defterhâne Evrâkı denir- Sarayda, Dîvân-ı Hümayun'da, «Defterhâne Hazinesi» denilen ayrı bir odada kilitli olarak muhafaza edilmektedir.

Diğer belgeler ise, teşekkül ettikleri dairelerde muhafaza edilmiş iken, daha sonra bunların bir hayli ihmale uğradığı, sağda solda kaldığı, bazılarının Bâb-ı âli yangınlarında yandığı anlaşılmıştır.

XIX. asrın ortalarına doğru, Sadrâzam Mustafa Reşit Paşa'nın teşebbüsüyle bir arşiv binası inşa edilmiştir.

Bugün İstanbul'da vilâyet bahçesinde «Hazîne-i Evrâk» adı altında halen mevcut bulunan bu binayı, daha sonra yapılan 4 depo binası takip etmiş ve mevcut vesikalar bu binalarda toplanmıştır.

Bu binalarda toplanan arşiv malzemesi, Bâb-ı âli dediğimiz Merkezi Hükûmet Teşkilâtı

na ait olup, Sadâretin, bugünkü anlamıyla Başbakanlığın arşivini teşkil eder. Bu belgeler diğer dairelerden Başbakanlığa yazılan yazıları, verilen cevapları ve müsveddelerini kapsar. Bunun dışındaki arşiv belgeleri ise, o zamanki tâbiriyle Nezâretlerde, yani Bakanlıklarda muhafaza ediliyordu. Cumhuriyet dönemine bu şekilde gelindi. Bu dönemde nezâretlerin evrakının da bir tek yetki altında toplanması düşünülerek teşebbüse geçildi. Nihayet, Başbakanlık Arşiv Genel Müdürlüğü kurularak çeşitli yerlerde kalmış evrak, zaman zaman ve kısım kısım toplanıp bu depolara devredildi.

Yalnız Dışişleri ile Millî Savunma ve Millî Eğitim arşiv belgeleri kendi arşivlerinde muhafaza ediliyor. Pek büyük ve değerli tarihi ve kültürel bir kaynak olan Şer'î Mahkeme sicilleri ise mahalli müzelerde bulunmaktadır.

Halen 100 milyonu aştığı tahmin edilen ve ancak çok az bir kısmı tasnif görmüş Osmanlı dönemi belgeleri, bu beş depoya da sığmadığı cihetle, vakıflar evrakı gibi büyük bir kısım evrak Süleymaniye Külliyesi Tâbhâne - Prevanatoryum binasında yarı açık 18 adet kubbe altında, diğer büyük bir kısım belge ise, Sultanahmet Camii Medrese Bölümünde, benzeri 15 kubbe altında bulunmakta ve halen kifayyetli teknik muhafaza ve bakım hizmeti görmemiş durumdadırlar.

Bugün Bâb-ı âli arşiv depolarında muhafaza edilen çeşitli arşiv malzemesinin en önemlilerini fethedilen ülkeler için düzenlenen Arazi Tahrir Defterleri veya Defter-i Hâkanîler, Osmanlı Pâdişahlarının ülkenin her yanındaki idarecilerine gönderdikleri ferman, berat ve benzeri yazışmaları ihtiva eden ve Osmanlı idari teşkilâtı yapısı bakımından büyük değer taşıyan Mühimme Defterleri ve vezirlere verilen nişan, rütbe kayıtlarını ihtiva eden Ru'ûs Def-

terleri, vakfiyeler, iradeler, eski Şûrayı Devlet ve Hazîne-i Hâssa evrakı ile Yıldız Sarayı arşivi teşkil etmektedir.

1959 - 1969 Dönemi Çalışmaları ve Beş Yıllık Plân Önerisi :

Osmanlı dönemi arşiv malzemesi, yukarıda kısaca belirtildiği üzere, İstanbul'da bulunan Başbakanlık Arşiv Genel Müdürlüğü yönetiminde ve çok mahdut bir arşiv tekniği ve kadrosu ile sevk ve idare edilegelmiş ve giderek, Kurtuluş Savaşımız, T. B. M. M. Hükûmetleri ve Cumhuriyet dönemi idaremizin, aradan 50 yıldan fazla bir zaman geçmiş arşiv malzemesinin acilen derlenip korunması zorunluğu ve sorumluluğu ortaya çıkmıştır.

Böylece, sözü edilen Genel Müdürlüğün 12/11/1959 tarihli ve 8-28-776 sayılı yazısı ile arşiv hizmetlerinin daha verimli ve günün arşivcilik tekniklerine uyar biçimde yürütülmesi ihtiyacının had halinde olduğundan bahisle, gerekli fenni tesisleri havi olacak modern bir Devlet Arşivi binası yapılması teklif edilmiştir.

Bunun üzerine, Başbakanlıkca, konu hakkında inceleme yapmak üzere, Türk Tarih Kurumu ve ilgili Bakanlıklar temsilcilerinden müteşekkil bir komisyon kurulmuştur.

Bu komisyonun hazırladığı 5/5/1960 tarihli raporla, arşiv konusunun;

1 — Mevzuat,

2 — Personel,

3 — Bina ve ilgili sair tesislerin, Osmanlı devri ve Cumhuriyet dönemi arşiv ihtiyaçlarını karşılayacak surette, bir arada ele alınarak halledilmesi zorunluluğu belirtilmiş ve nihayet Devlet Arşivlerinin reorganizasyonu ve arşivci yetiştirilmesi konusunu yeniden incelemeye memur edilen Uzmanlar Heyetinin-ki bu heyetin

4 üyesi UNESCO'dan celbedilmiştir- tanzim ettiği Aralık 1968 tarihli raporla da, aynı sonuçlara varıldığı görülmüştür.

Bu suretle, konunun, artık bir Devlet Arşivi mevzuatının çıkarılması ve Devlet Arşiv Sitesinin tesisi suretiyle halledilmesinin kaçınılmaz bir ihtiyaç olduğu anlaşılarak, Başbakanlık Arşiv Genel Müdürlüğüne ele alınan Devlet Arşivi ve Devlet Arşiv Teşkilât Kanunları ön tasarıları, ilgili bütün bakanlık, üniversite ve diğer ilim kurumlarının görüşleri de alınarak hazırlanmıştır.

Bu meyanda, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinin 21/12/1961 tarihli ve 4-430 sayılı yazısı ile Sayın Cumhurbaşkanının bir Devlet Arşivinin teşkili ile arşivlerin ıslâh ve tasniflerinin çabuklaştırılması için gerekli tedbirlerin alınmasına dair arzuları Başbakanlığa intikal etmiştir.

Kanun tasarıları ilk defa 1969 yılında T. B. M. M. ne sevk edilmiş ve sonuncusu 1974 senesinde olmak üzere, iki defa yenilenmiştir.

Bina ve ilgili sair tesisleri kapsayacak olan Arşiv Sitesi inşaatı icapları için yapılması zorunlu çalışma ve araştırmalara da 1969 yılında başlanmıştır.

Muhtelif Avrupa Devletlerindeki modern arşiv binaları görülerek ilgililerden bunların özellikleri ve görülen noksanlıkları hakkında bilgi ve belgeler alındıktan sonra, Bayındırlık Bakanlığı ile bir ihtiyaç programı hazırlanmış ve bunu müteakip proje yarışması açılmıştır.

Proje yarışmasını, yurd dışında da benzeri yarışmalara katılmış olan çok tecrübeli bir ekip kazanmıştır.

On yıla yakın bir hazırlık çalışmasından sonra, Üçüncü Beş Yıllık Plânda yer alan Devlet Arşiv Sitesi inşaatına 1974 yılında Ankara'da,

yaklaşık 108 dekarlık bir arazi üzerinde başlanmış olup, sür'atle ikmaline çalışılmaktadır.

Bu broşür, arşivimizin mahiyeti hakkında kısaca bir bilgi derlemek ve Devlet Arşiv Sitesi inşaatını tanıtmak amacıyla hazırlanmıştır.

Bu çalışma sırasında yakın ilgi ve yardımlarını gördüğüm Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanı Sayın İsmet BİNARK ile Proje Mimarı Sayın Mustafa Arslan ASLANER ve iş arkadaşlarına teşekkür ederim.

İsmail AKAY

Müsteşar Yardımcısı

NATIONAL ARCHIVE OF TURKEY

What is an archive ? According to some archivists, the simplest definition of an archive is that «it is a collection of records on the past of a nation, city or a person.» Another definition agreed upon states that «Archives are land registers» and «Identity papers.» They are means of conserving and transferring the national cultures to future generations. Thus, a national archive is a place where all kinds of materials are to be found on human and international relations.

Archival studies at the national level in Turkey cover a period which begins after 1071. Documents that are considered archival materials should be 50 years old or include completed transactions of individuals and agencies over 33 years.

Some countries which experienced political changes in their administrative structures tend to deal with archival materials covering rather later part of their history.

Building and keeping archives in Ottoman Empire, whose outstanding characteristics included founding powerful and long lasting administrative organizations as a state among the nations of Middle - East, Mediterranean, and European, was a task of vital importance. Almost all documents and papers were conserved. Because of this, archive includes innumerable documents on the 500 year history of the above mentioned nations. This makes the national archive of Turkey one of the richest in the world. There are, of course, other materials in the Archive which belong to pre - Ottoman Period.

Deeds of trusts and imperial edicts with their drafts have been jealously guarded. These drafts are very important for researchers and historians in that they show how matters had been dealt at first, changes made, and finally decisions reached. This method of treatment of archival documents has been continued until the end of the Ottoman Period.

Dîvân-ı Hümâyûn section, also called «Defterhâne Hazinesi» of the Topkapı Palace also houses important registers which contain records of the imperial lands and their use. They were known as Defterhâne Evrâkı.

Other archival documents have been kept in several state offices for many years. Sadly, most of these documents have been the subject of severe neglect and bad treatment. Ultimately, some of them had been destroyed in fires.

Toward the middle of the 19th century a modern archive building was erected by the order of Grand Vizier Mustafa Reşit Paşa. This building, then called Hazîne-i Evrâk, still stands in the Garden of the Provencial building in Istanbul. In later years, four other buildings added to it and existing documents moved there for easy administration. These documents of the central government of the Ottoman Empire, known as Bâb-ı âli, are the materials owned by the Prime Ministry's archive today. They consist of communications and their drafts between Bâb-ı âli and other administrative units. All other archival documents had been kept in the archives of the ministries. This decentralized system lasted until 1923. During the earlier years of the Republican era efforts were made to centralize the entire Turkish archival documents. This has resulted in the establishment of the General Directorate of Archive of

the Prime Ministry. The three exceptions made are the archives of the Foreign Ministry, the Ministry of Defense, and Ministry of Education. Another exception is Şer'ı Mahkeme Sicilleri (Records of the religious Courts) which are conserved in local museums. They are of historic and cultural value.

It is estimated that Ottoman archival documents are around a hundred million and only very small number of them had been classified. Because of their large number space problem still exists. As a result of this, large number of deeds of trusts are kept in the Tâbhâne section of Süleymaniye Mosque (Preventorium Building) under 18 domes; rest in the Medrese section of Sultanahmet Mosque, under 15 domes, without any technical care.

Some of the most important Ottoman archival registers to be found in the depots of Bab-ı âli are as follows: Arazi Tahrir Defterleri of Defter-i Hâkanîler organized for the conquered lands; Mühimme Defterleri which include imperial decrees and privileges granted. These registers are of special importance because they show us administrative organization of the Empire; Ru'us Defterleri have information on medals and ranks offered to civil servants. Aside from those there are also deeds of trusts, imperial decrees, old records of Şûrâyı Devlet, Hazîne-i Hâssa and the archival materials of the Yıldız Palace.

Studies concerning the National Archive between 1959 - 1969 and recommendations for the Five Year Development Plan :

As we mentioned earlier, the General Directorate of Archive of the Prime Ministry has been trying to organize and conserve Ottoman archival documents along with the Republican

ones, added to the collection during the past fifty years, with limited funds and personnel and under unfavorable conditions.

In 1969, the General Directorate proposed that modern archival methods and techniques should be utilized and an efficient and modern building complex be built to provide effective service. Upon this request, the Prime Ministry formed a committee inviting experts from the Türk Tarih Kurumu and concerned ministries to look into the matter. The committee prepared a report in 1960 which suggested the following provisions :

1. a law
2. sufficient manpower
3. physical facilities

It was also recommended that these meet the needs of both the Ottoman and Republican archival documents. At a later date another committee, joined by four UNESCO experts, studied the reorganization of the national archive and training of personnel. A report was put out in 1968 with further recommendations which were similar to the ones included in the 1960 report,

After these studies, it became apparent that solving legal problems was necessary in the establishment of a National Archive complex for timely and effective service. In 1961 the Secretariat of the Presidency, too, expressed its desire and anxiety to the Prime Ministry the expedition of studies on this subject.

The preliminary drafts of the Law of National Archive were twice discussed in the Parliament, first in 1969, and finally in 1974.

Necessary studies for the physical facilities began in 1969. Some modern archive buildings visited in Europe and a program was

prepared by the Ministry of Public Work. After these, the competition for the project was advertised which was won by a well - known construction agency, participated international competitions on several occasion.

Finally, construction of the National Archive complex started in a site of 108.000square meters in Ankara in 1974. All efforts are being made for its speedy completion.

This bulletin has been published to give information on the Turkish National Archive and its physical facilities.

I wish to express my appreciation to İsmet BİNARK, Head of the Republican Archive, and Mustafa Arslan ASLANER, the project architect and their staff for their efforts.

İsmail AKAY

Assistant to the Under Secretary
of the Prime Ministry

Translated into English by :
Dr. Mustafa AKBULUT

DEVLET ARŞİV SİTESİ

Konu ve Amaç :

Arşiv malzemesinin toplanacağı, tasnif edileceği, korunacağı, sağlığa kavuşturulacağı, kişi ve Devlet hukukunun korunmasında delil, ilmî araştırmalar için kaynak olarak sunulacağı bir site'nin projelerinin hazırlanması işi; Bayındırlık Bakanlığı Yapı ve İmar İşleri Reisliği tarafından, «Mimarlık ve Mühendislik Proje Yarışmasına ait Yönetmelik» kuralları içinde 1971 yılında serbest, millî ve tek kademeli olarak, mimarî proje yarışmasına çıkarılmıştır.

İhtiyaç Programı Özeti :

I — Genel Müdürlüğe Bağlı;

- A — Millî Arşiv Kurulu
- B — Teftiş Kurulu
- C — Teknik İşler Müdürlüğü

II — Genel Müdür Yardımcısına Bağlı;

- A — Daire Başkanlıkları
- B — Yayın ve Dış İlişkiler Müdürlüğü
- C — Konsültasyon ve Transkripsiyon Müdürlüğü
- D — Depolar

III — Genel Sekretere Bağlı;

- A — Levazım Müdürlüğü
- B — Özlük ve Yazı İşleri Müdürlüğü
- C — Konservasyon Müdürlüğü
- D — Daire Müdürlüğü

IV — Genel Tesisler;

- A — Konferans ve Sergi Salonu
- B — Kütüphane
- C — Yemekhane

V — Lojmanlar

Jüri Üyeleri ve Raportörlerin İsim ve Kimlikleri :

a) Danışman Jüri Üyeleri :

SERTOĞLU, Mithat : Başbakanlık Arşiv Genel Müdürü (Emekli)

IŞIKÖZLÜ, Fâzıl : Başbakanlık Arşiv Genel Md. Muavini (Merhum)

ŞERBETÇİOĞLU, Hamit : İnş. Y. Müh., Yapı ve İmar İş. Reisi (Halen İmar ve İskân Bakanlığı Müsteşarı)

TUNCAY, Turgut : Y. Mimar, Ankara Belediyesi İmar Md.

ULUALP, İbrahim : Mak. Y. Müh.

b) Asli Jüri Üyeleri :

AKYÜREK, Orhan : Y. Müh., Mimar

ALPTEKİN, Hayri : İnş. Y. Müh.

BEKTAŞ, Cengiz : Y. Müh., Mimar

GÜREL, Sedat : Prof. Y. Mimar

SİSA, Sami : Y. Müh., Mimar

c) Yedek Jüri Üyeleri :

AKSOY, Erdem : Y. Müh., Mimar
ÇAKIROĞLU, Adnan : Prof. İnş. Yük. Müh.
UŞŞAKLI, İnal : Y. Müh., Mimar

d) Raportörler :

GİRĞİN, Metin : Y. Müh., Mimar
ÜSTÜNER, Ali : Y. Müh., Mimar

Proje Müellif Mimarları ve İhtisas Elemanları İsim ve Kimlikleri :

Mimarî Proje :

Vesile Gönül Aslaner : Mimar D.G.S.A.
Mustafa Arslan Aslaner : Mimar D.G.S.A.

Statik Proje :

Hami Gürün : Mühendis İ.T.Ü.
Hasan Alkım : Mühendis İ.T.Ü.
Ahmet Babalıoğlu : Mühendis İ.T.Ü.

Makina Tesisatı Projesi :

Oktay Erentürk : Müh. O.D.T.Ü.

Elektrik Tesisatı Projesi :

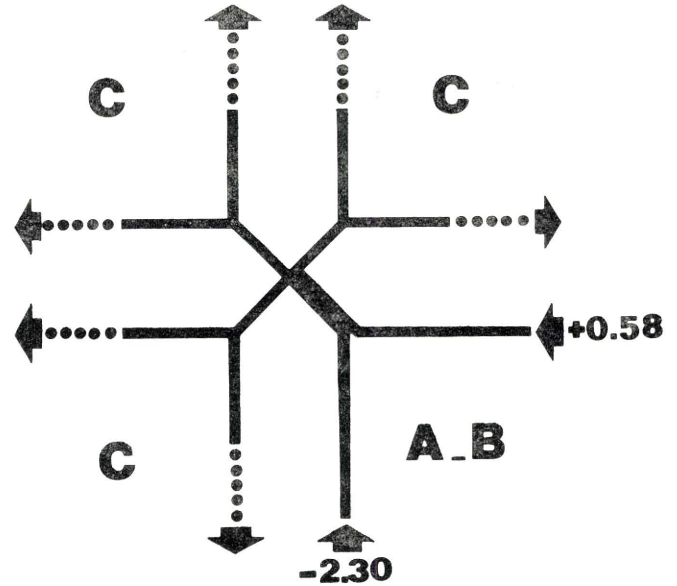
Fehmi Gürül Akçakanat : Mühendis İ.T.Ü.
Yılmaz Sertel : Mühendis İ.T.Ü.

Yardımcı Mimarlar :

Hürkân Özlen : Mimar A.D.M.M.O.
Kemâl Onur : Mimar A.D.M.M.O.

Broşür Düzenlemesi ve Fotoğraflar : Atölye MAT

Broşür Çizimleri : Yalçın Can Bulçum, Mimar D.G.S.A.

Proje Açıklama Raporu :

Devlet Arşiv Sitesi Mimarî Proje Yarışması Programında, hizmet alanları arasında iki önemli bağlantı ve dolaşım öngörülmüştür.

1 — Arşiv malzemesinin hizmete sunulduğu Depolar, Kartoteks, (Daire Başkanlıkları) ile Konsültasyon ve Transkripsiyon Müdürlüğü ve Kitaplığı (Genel Müdürlük) bağlayan dolaşım.

2 — Arşiv malzemesinin depolanmaya geldiği; atölyeler, lâboratuvarlar, tasnif ve sevk mahalleri (Teknik İşler Müdürlüğü) ile arşiv memurları (Daire Başkanlıkları) ve depoları bağlayan dolaşım.

Projelendirmede, ilk olarak bu iki farklı bağlantı ve dolaşımı, en kısa mesafede ve birbirlerine karışmamaları için iki ayrı kotla (I. dolaşım +0,58; II. dolaşım —2,30 kotlarında) çözen depo bloklarının üremesine ve arsa verilerine uyan, geometrik bir dolaşım şeması sağ-

lanmıştır. Kendi içlerinde kontrollu düğüm noktaları (kotlar) ve birbirleri ile gene kontrollu düşey şaftlar (merdiven kovaları ve asansörler) ile bağlanmış olan dolaşım alanları üzerinde girişlere ve aralarındaki bağlantı sırasına göre hizmet alanları yer almışlardır.

Bu geometrik bağlantı ve dolaşım şeması, mimariyi biçimlendiren esas etken olmuştur. Hemen bütün ülkelerde merkez arşiv yapılarının birer gösteriş yapısı olarak kabul edilmesine rağmen, Devlet Arşiv Sitesi yapısının inşa edildiği çağda ülkemizin ekonomik durumu ile çelişmemesine özen gösterilmiş, mütevazı giydirme malzemesi kullanılmış, kaynağın daha çok, yapı niteliğine, izolasyonlara, tesisat ekipmanlarına, koruma tedbirlerine sarfı amaçlanmıştır.

Devlet Arşiv Sitesi mimarisinde; malzeme lüksü, çağüstü (Ultra modern) yapmacık biçimleme ve abartılmış ölçülerden kaçınılmıştır.

Devlet Arşiv Sitesi'nin iç ve dış mimarisi bir bütün olarak ele alınmıştır. Bu bütünün abideli etkisi, yapıda yer alan fonksiyonları gereği farklı boyut ve biçimdeki hizmet hacimlerinin ve program verisi olarak tekrarlanan massif (sağır) eşdeğer depo kitlelerinin, ayrıca tesisat ve statik elemanlarının, geometrik bir uyum içinde mimariye yansması ile elde edilmiştir.

İnşa sistemi açısından büyük açıklıklar gerektiren girişler; toplantı, kütüphane v. b. hacimler dışında, bütün büro ve atölye alanlarında statik açıklıklar $2,85 \times 5,70 \text{ m}^2$. ortak bölüne göre düzenlenmiş, nervür, kaset v. b. gibi pahalı sistemlerden kaçınılmış, cephelerde 0,95 m. ortak bölen olarak alınmış, cephelere ve koridorlara dik gelen bölme duvarlarının sürekli kolonlar ve kirişler ile çakışması sağlanmış,

böylece dış cephelerde boşa gelen duvarların alınlarını tutan, taşıyıcı değeri olmayan, ayaklara gerek kalmamıştır.

Depo bloklarında açıklıkların ve kolon kiriş boyutlarının saptanmasında; m^2 . ye gelen yük ($1750 - 2000 \text{ kg./m}^2$.), belge dolaplarının boyutları depo tavanlarında dolaşan yatay tesisat elemanları etkin olmuştur. Dolapların yerleştiği alanlarda $3,05 \times 2,80 \text{ m}^2$., dolaşım alanlarında $3,05 \times 155, 2,80 \times 155 \text{ m}^2$. ortak bölen olarak hesaplanmış, böylece dolap alanlarında en ekonomik ve en az yer kaybettiren statik ölçüler sağlanmıştır. Ayrıca dolaşım alanlarının plâk kiriş sistemi ile çözülebilmesi depo hacimlerini besleyen yatay havalandırma boruları ile kirişlerin çakışmasını kesinlikle önlemiştir.

Devlet Arşiv Sitesinde; nükleer sığınak depoları, sığınak depolar ve normal depolar olmak üzere üç farklı nitelikte depo vardır.

Nükleer sığınak depoların bağımsız, tek bir girişi, ayrı bir havalandırma merkezi vardır. Rafları sabit olan bu depolar, duvar kalınlıkları 0,35 m. olan, $4,90 \times 2,70 \text{ eb'adında}$ boxlardan meydana gelmiştir. Bu depoların dış duvarları 0,60 m. ve her boxa ayrı ulaşan ankastre havalandırma borularını kapsayan masif tavanı 0,80 m. kalınlığındadır. Bütünü toprak altında olan bu depolar, B 300 betonundan imâl edilmiştir. Nükleer patlama dahil, her türlü felâkete dayanıklı nitelik ve biçimde, sivil savunma kuralları gözönüne alınarak projelendirilmiştir. 8 saat yangına dayanıklı her blokta 2'şer kat olan sığınak depoların 4/6'sı toprak altındadır. 0,30 m. kalınlığında dış duvarları, kolon, kiriş ve döşemeleri B 225 betonundan imal edilmiştir. Yangına karşı betonarme demirleri her yerde 7,50 cm. pas payı ile korunmuştur.

Bütün sığınak depolarda ve her blokta 3'er kat olan 2 saat yangına dayanıklı normal depolarda; alan kazancını, havalandırmayı ve tehlike anında depoların boşaltılmasını ortak optimum noktada birleştiren yarı kompakt dolap sistemi kullanılmıştır. Dolap enleri (0,35 + 0,35) 0,70 m., yükseklikleri 2,20 m. dir. İki yönden kullanılan hareketli dolap, sabit dolap, hareketli dolap düzeninde dolaplar arası 0,70 m., ana dolaşım alanları eni 1,22 m. dir. Depo alanları yangına karşı max. yaklaşık 400 m². bölümlerden meydana gelmiştir. Damper kapaklarından yangın sıçramasına mani olmak için her 400 m.² bölüme ayrı havalandırma borusu sistemi projelendirilmiştir.

Bütün depolarda arşiv malzemesinin sağlıklı, uzun süre korunmasını sağlamak için şartlandırılmış iklim (18° - 22° ısı, % 60 - 65 nem) dezenfekte ve dezenekte etmek için ozonlama tesisatı projelendirilmiştir. Bütün depolarda su izolasyonu toprak altında p. v. c. pestili ve camelyafı, çatıda bakır levha ile, toprak üstünde, duvar ve tavanlarda ısı ve içten dışa nem yoğunlaşmasına karşı izolasyon A1. folye kaplı camyünü ile sağlanmıştır. Genel bütün depolarda, CO₂ gazlı yangın söndürme tesisatı ve depoların iklimini kaydeden ve yangın tehlikesini sürekli izleyen, gereğinde otomatik olarak yangın tesisatını çalıştıran ve depo kapılarını kapayan, elektronik kumanda sistemi düşünülmüştür. Depolarda yanıcı hiçbir yapı malzemesi ve aksamı kullanılmamış, elektrik malzemesi kontak yapmayacak nitelikte seçilmiştir.

Ayrıca; Devlet Arşiv Sitesi'nde, arşiv malzemesini sağlığa kavuşturacak ve çoğaltacak lâboratuvar ve atölyeler (fizikî ve kimyevî temizleme, fumigasyon, lâminasyon odaları, mikrofilm ve fotoğraf atölyeleri, cilt atölyesi, evrak yok etme atölyesi) ve bu malzemeyi hizmete

sunacak hacimler (televizyon ile kontrollü kitaplık, sergi ve 300 kişilik simultane tercüme imkânlı toplantı salonu) plânlanmış, ısıtma merkezi, jeneratör ve trafo dairesi Site'nin geometrik merkezinde Daire Başkanlıkları altında projelendirilmiştir.

Yapı arsası alanı	: 108,000 m ² .
Yapı taban alanı	: 10,402 m ² .
Yapı toplam alanı	:
A - B., Gn. Md.	: 5,478 m ² .
C. Depolar ve Daire Bşk.	: 30,364 m ² .
D. Yemekhane ve Garaj	: 638 m ² .
E. Lojmanlar	: 1,230 m ² .
Dolap : 40,500 mt.	: 38,210 m ² .

Mustafa A. ASLANER

Mimar, D. G. S. A.

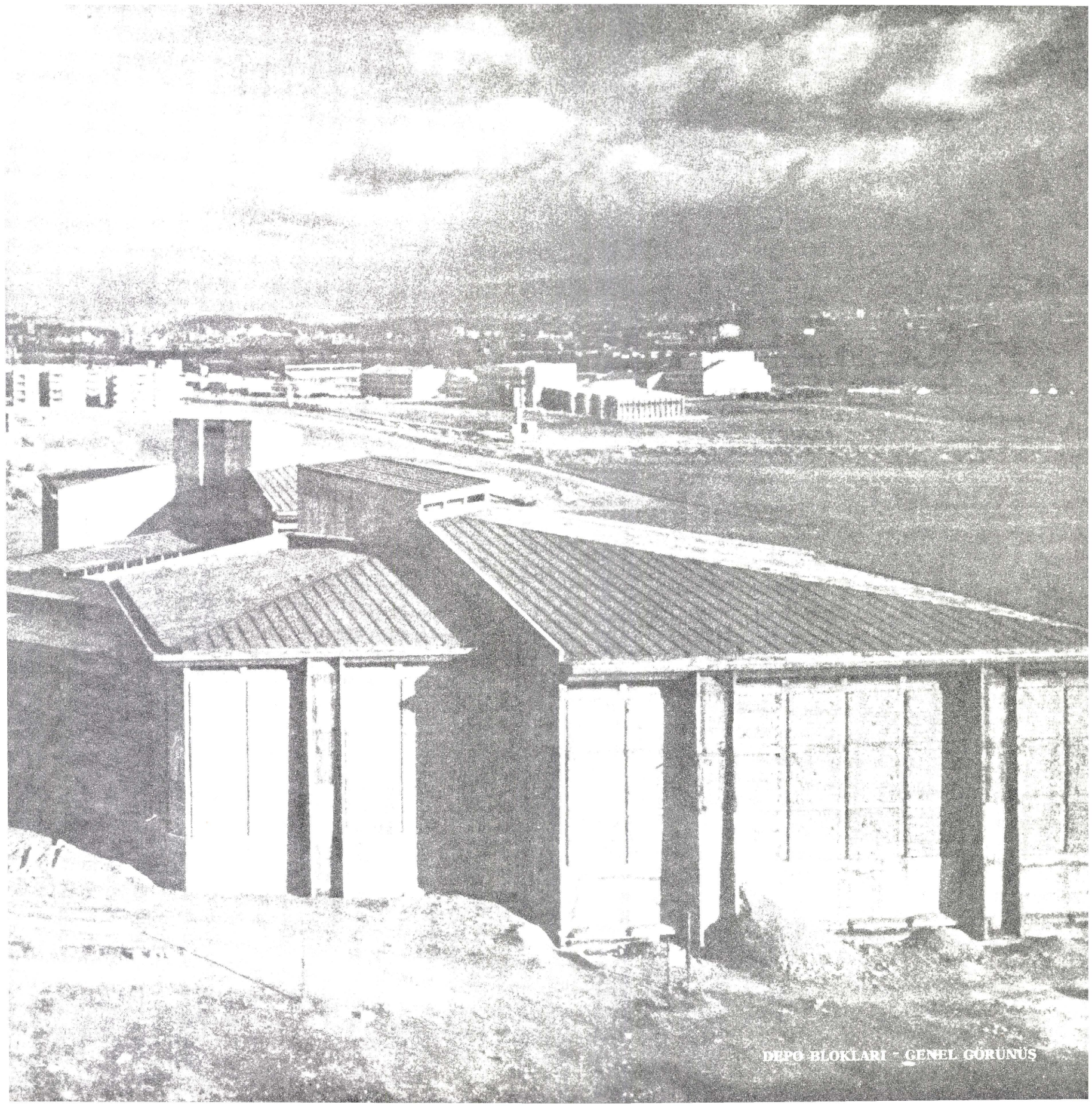

VII. CUMHURİYET HÜKÜMETİ

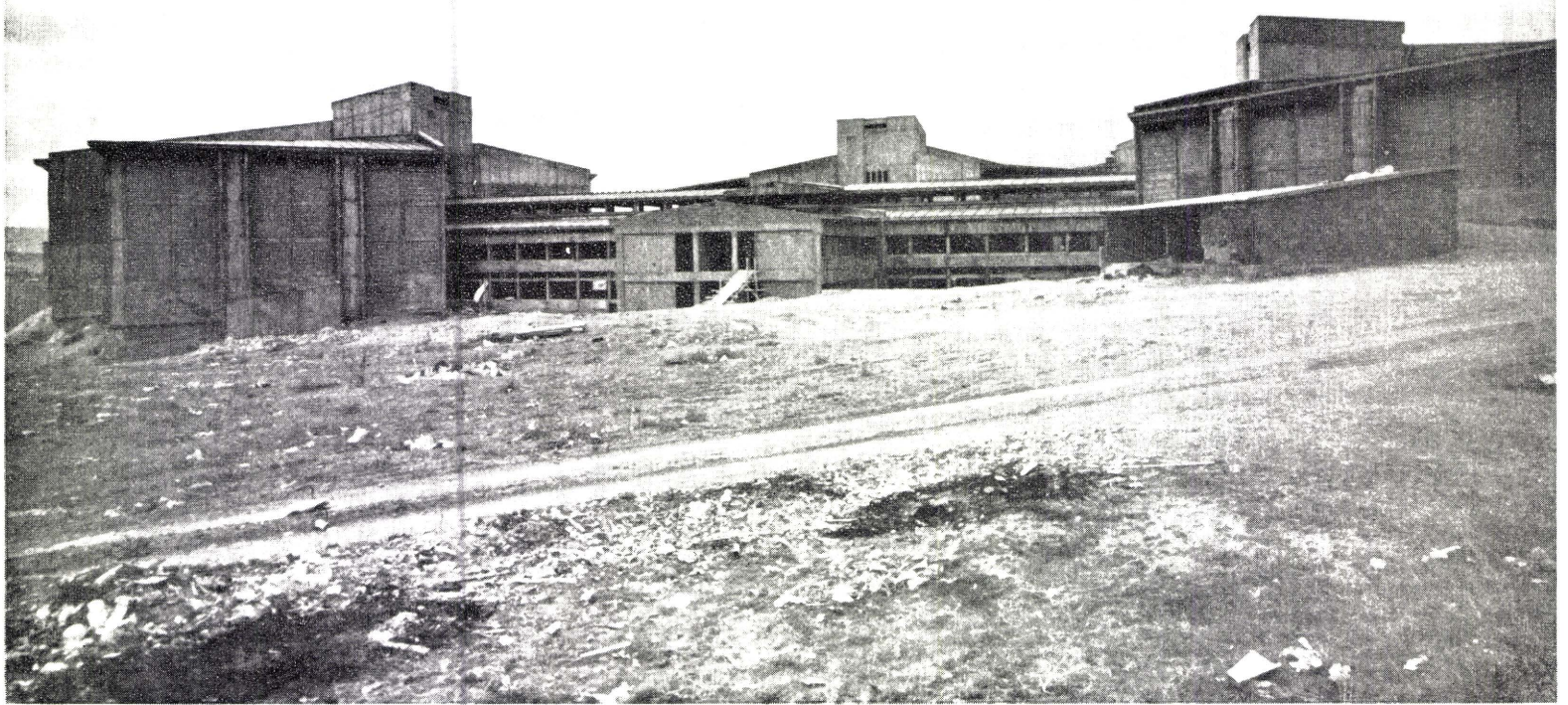
VI. İNÖNÜ KABİNESİ

(4 Mayıs 1931 — 1 Mart 1935)

Başvekil	: İsmet Paşa (İnönü-Malatya)
Adliye Vekili	: Yusuf Kemal Bey Tengirşenk-Sinop) Saraçoğlu Şükrü Bey (İzmir)
Millî Müdafaa Vekili	: Zekâî Bey (Apaydın-Diyarbakır)
Dahiliye Vekili	: Şükrü Kaya Bey (Muğla)
Hariciye Vekili	: Tevfik Rüştü Bey (Aras-İzmir)
Maliye Vekili	: Mustafa Abdülhalik Bey (Renda-Çankırı) Fuat Bey (Ağralı-Elâzığ)
Maarif Vekili	: Esat Bey (Sagay-Bursa) Reşit Galip Bey (Aydın) Yusuf Hikmet Bey (Bayur-Manisa) Zeynel Abidin (Özmen-Aydın)
Nafia Vekili	: Hilmi Bey (Uran-Adana) Ali Bey (Çetinkaya-Afyonkarahisar)
İktisat Vekili	: Mustafa Şeref Bey (Özkan-Burdur) Mehmet Celâl Bey (Bayar-İzmir)
Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili	: Refik Bey (Saydam-İstanbul)
Ziraat Vekili	: Muhlis Bey (Erkmen-Kütahya)
Gümrük ve İnhisarlar Vekili	: Ali Rana Bey (Tarhan-İstanbul)

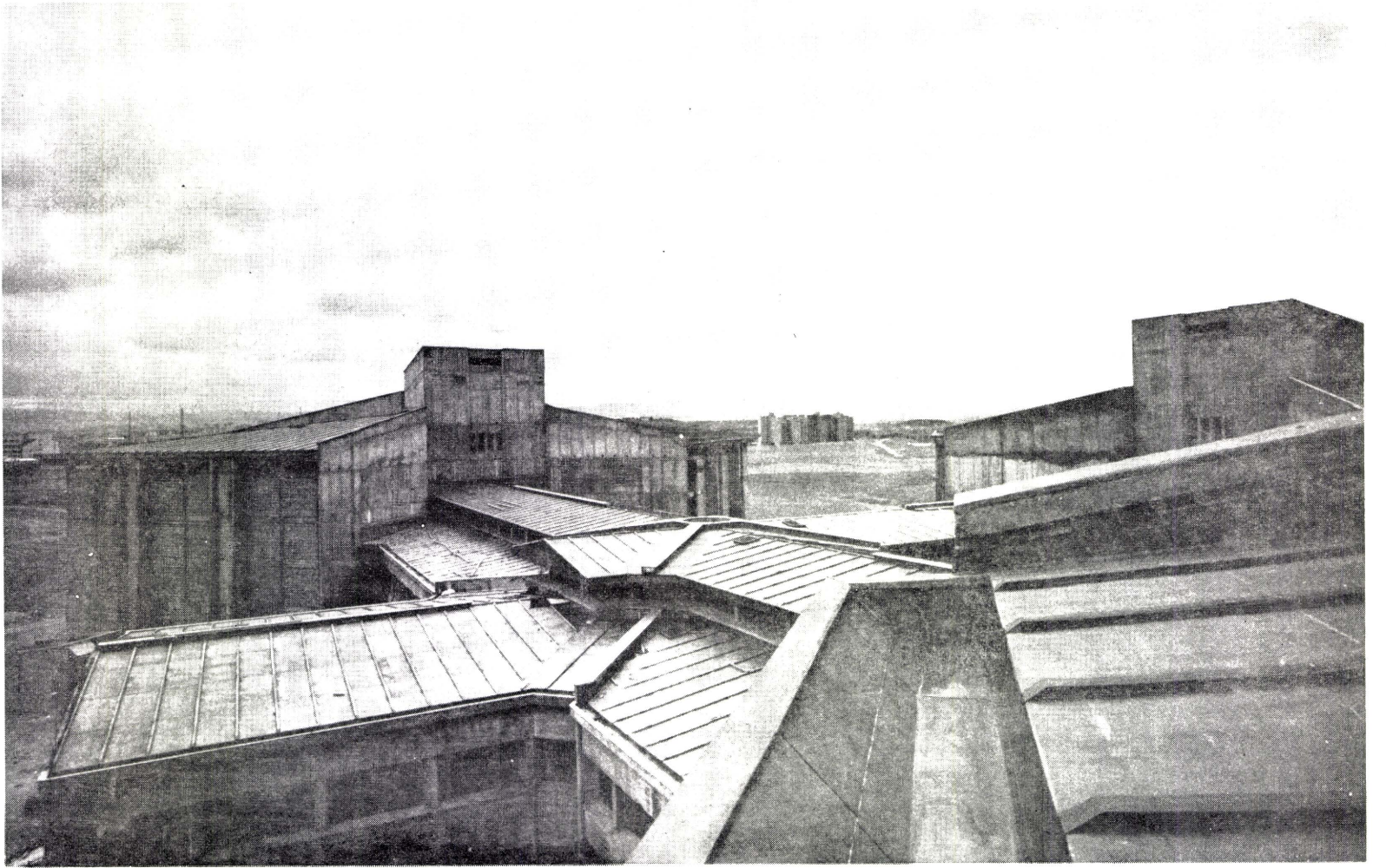
DEPO BLOKLARI - GENEL GÖRÜNÜŞ

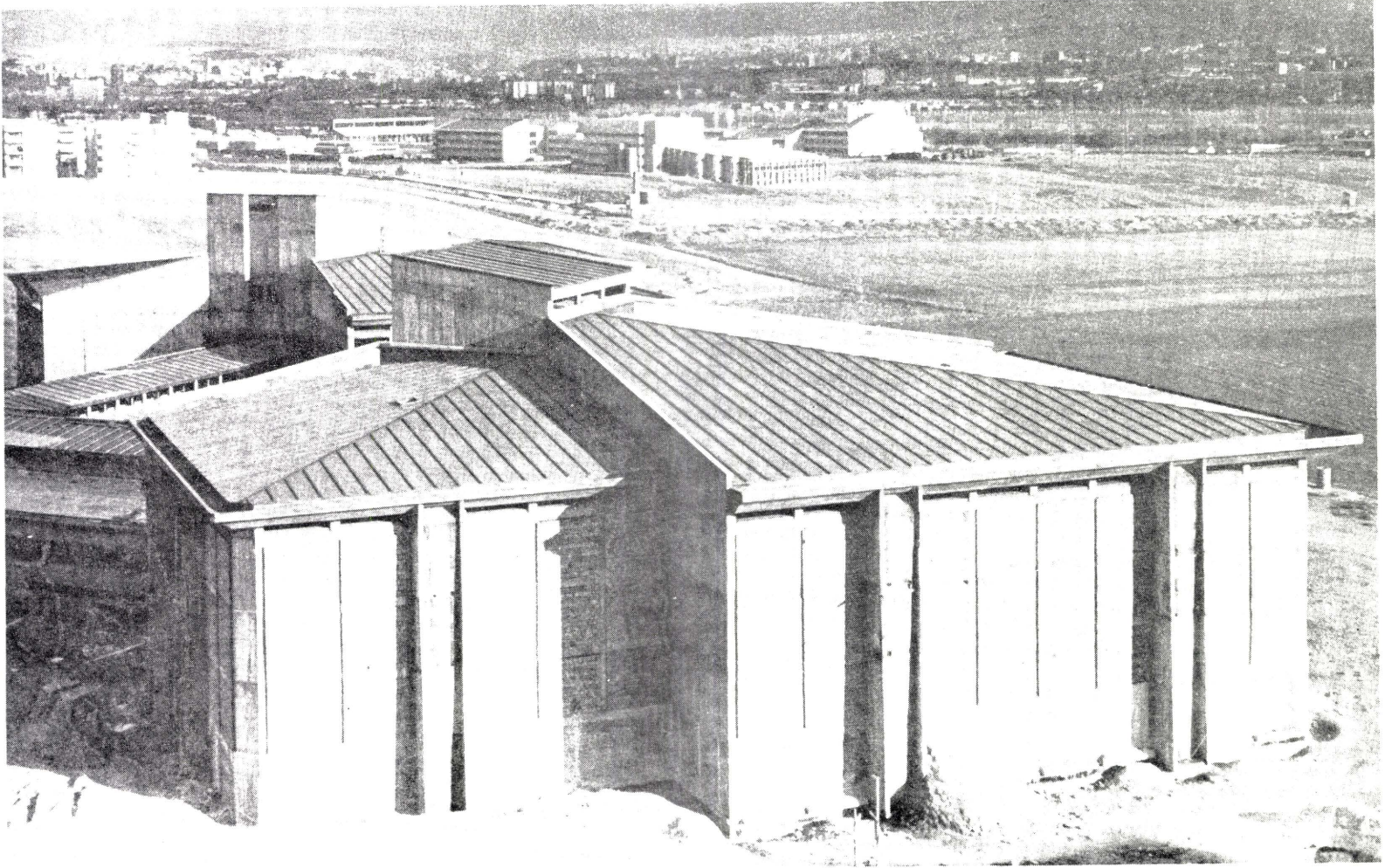
DEPO BLOKLARI GENEL GÖRÜNÜŞ

DAİRE BAŞKANLIKLARI VE DEPO BLOKLARI İLİŞKİSİ - GENEL GÖRÜNÜŞ

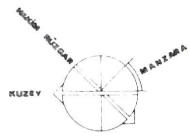
DEPO BLOKLARI, DAİRE BAŞKANLIKLARI - GENEL GÖRÜNÜŞ

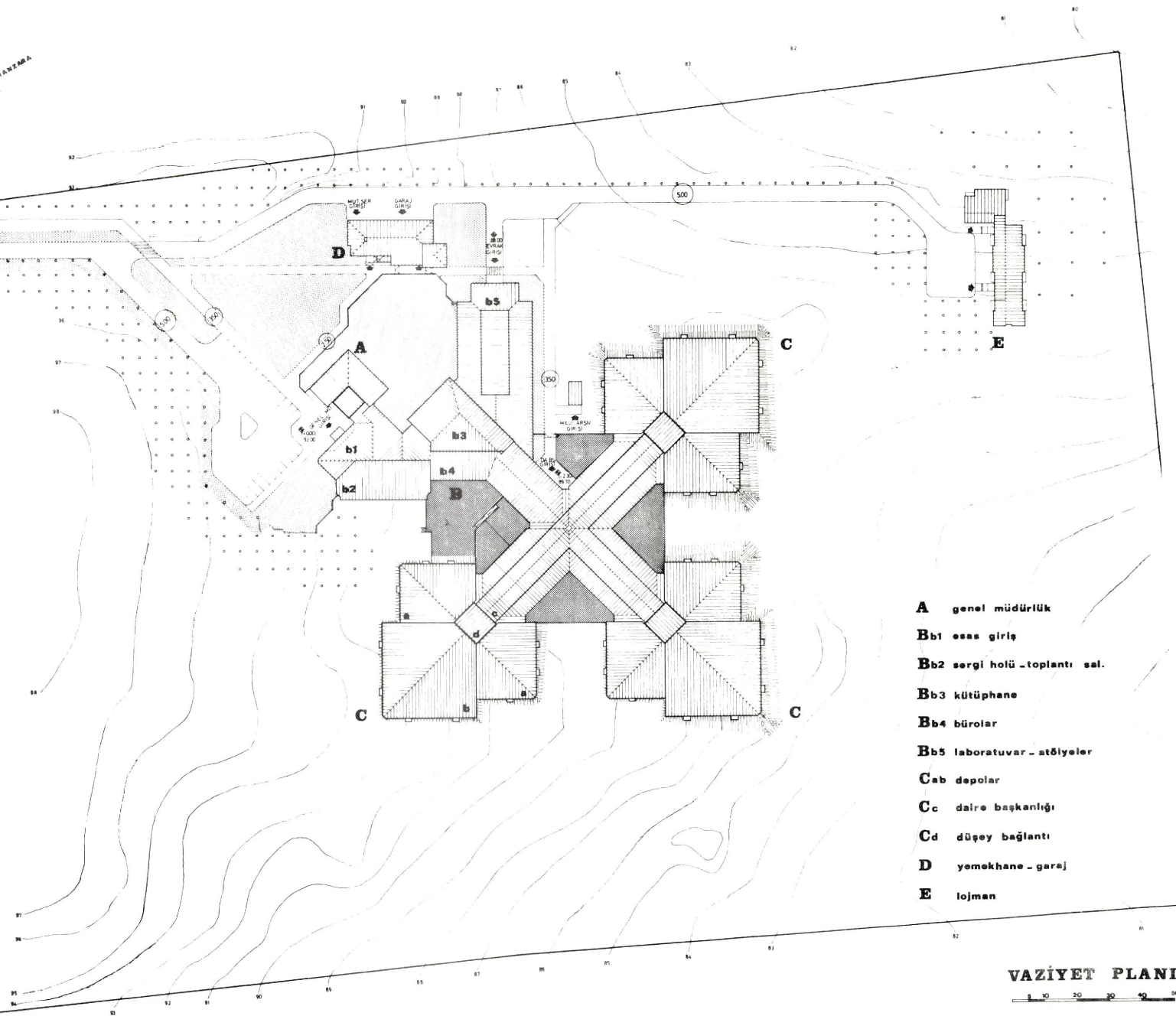
DEPO BLOKLARI . YAKIN GÖRÜNÜŞ

DEPO BLOKLARI - DETAY

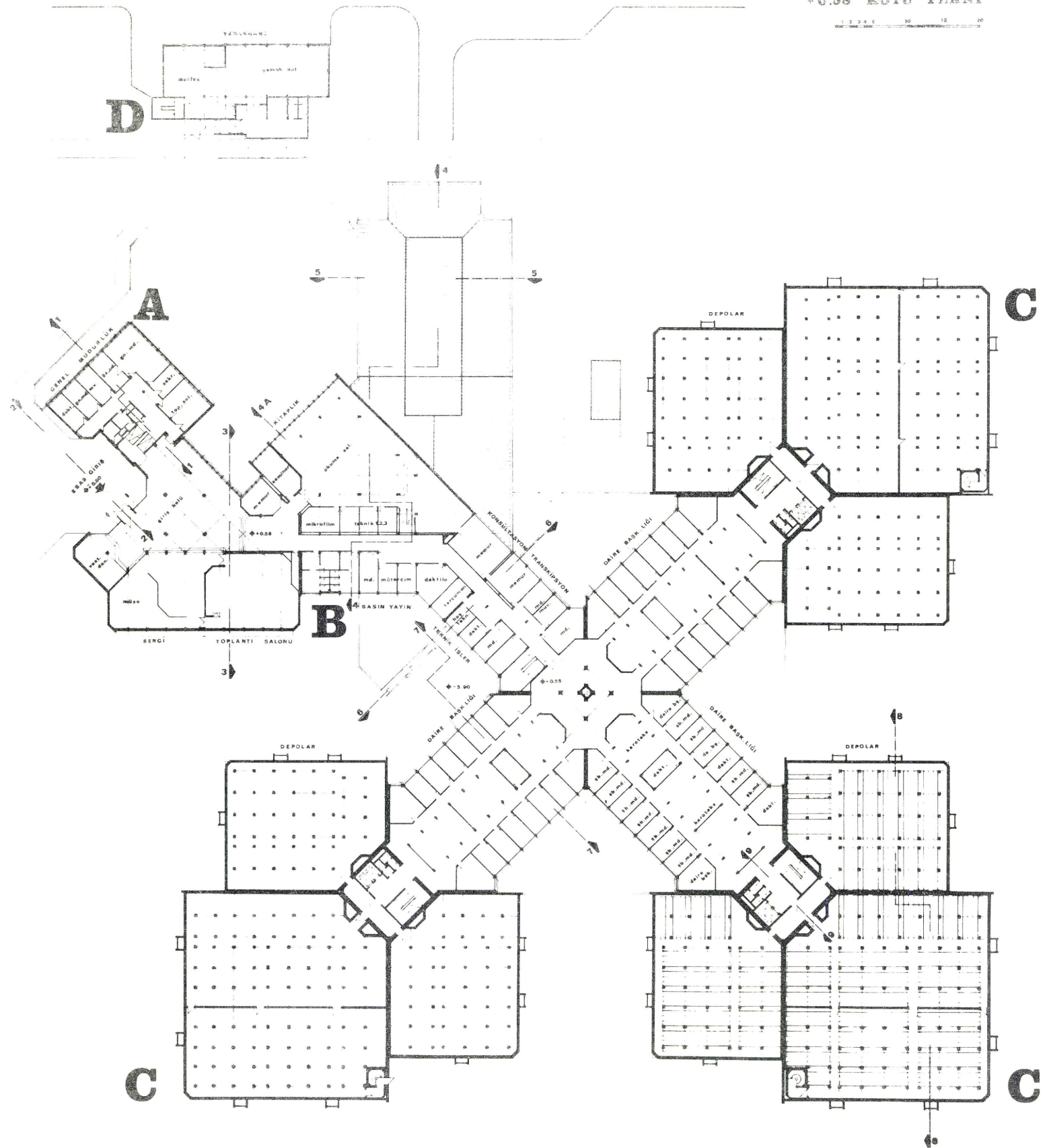
İ V E R D İ K C A D E S İ

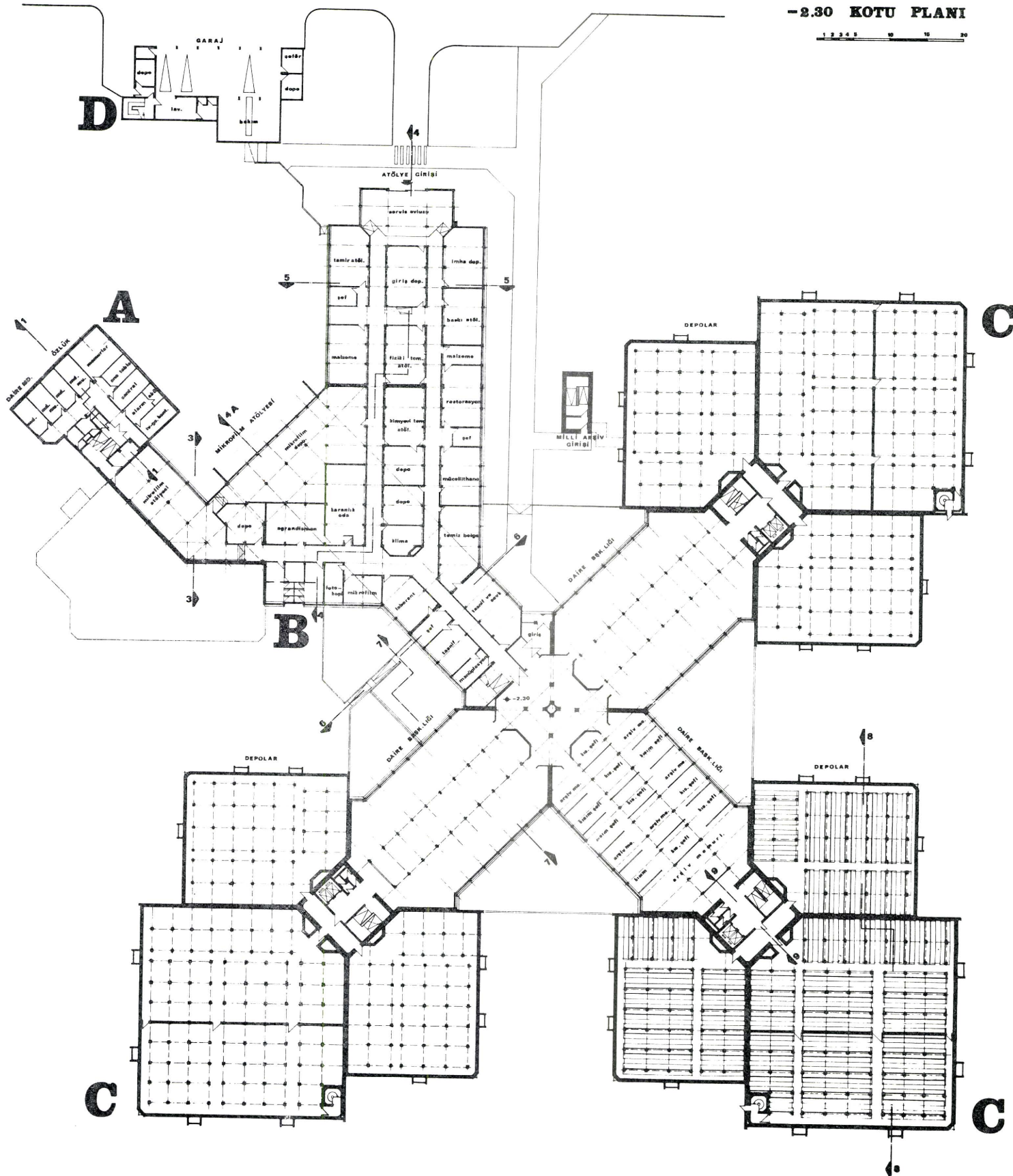
- A** genel müdürlük
- Bb1** esas giriş
- Bb2** sergi holü - toplantı sal.
- Bb3** kütüphane
- Bb4** bürolar
- Bb5** laboratuvar - atölyeler
- Cab** depolar
- Cc** daire başkanlığı
- Cd** dikey bağlantı
- D** yemekhane - garaj
- E** lojman

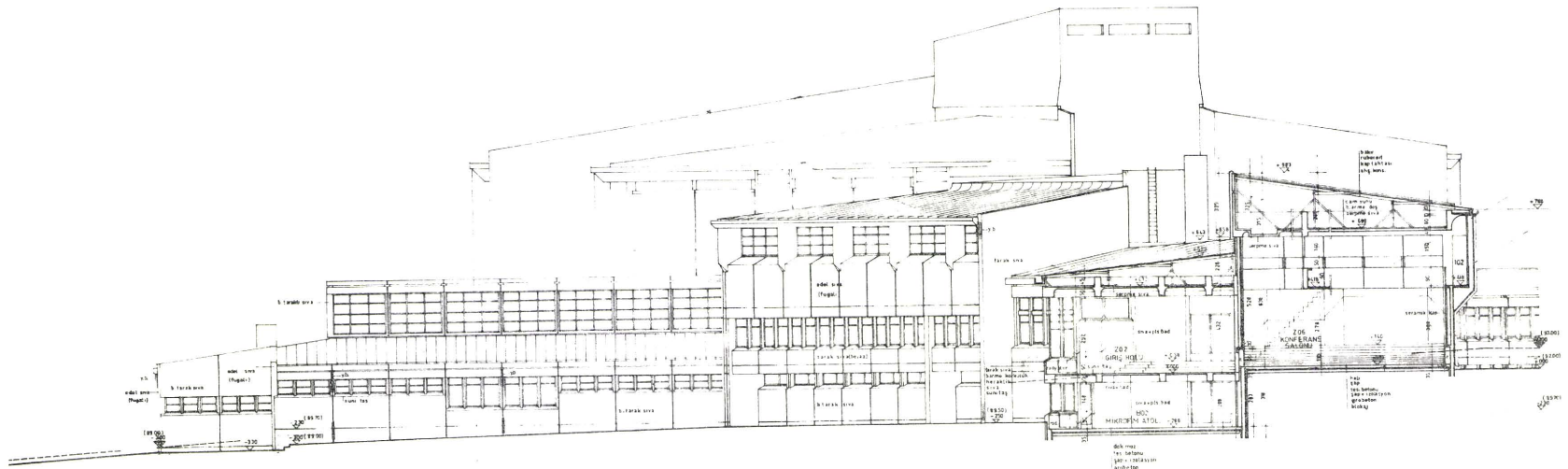
VAZİYET PLANI

1 10 20 30 40 50

1 2 3 4 5 60 10 2

atölyeler

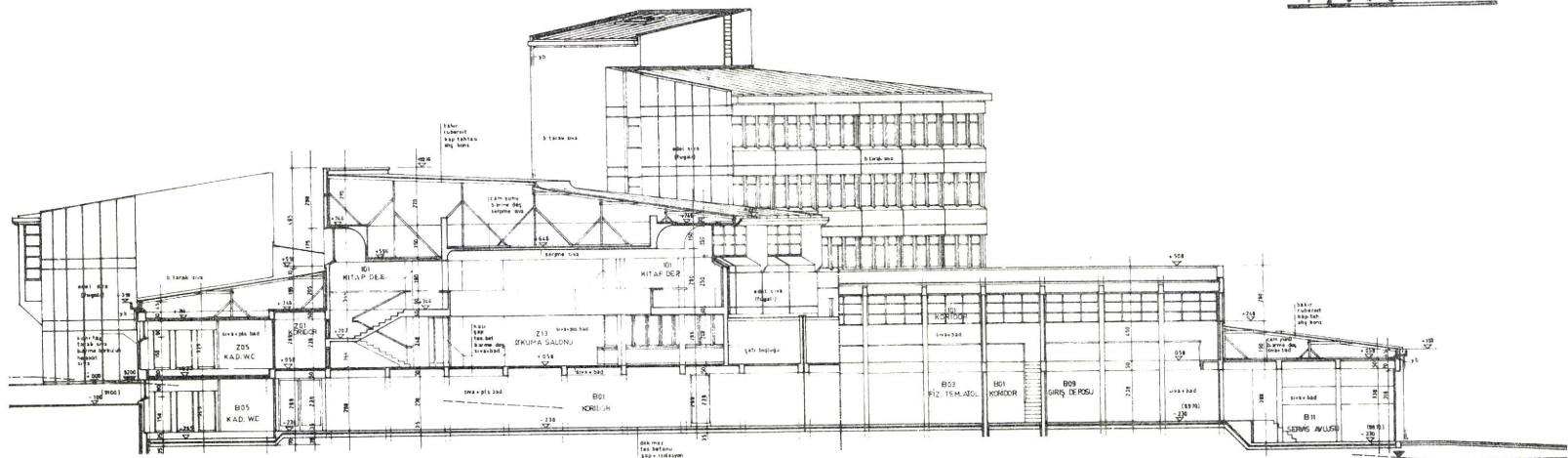
kütüphane

giriş

toplantı salonu

3

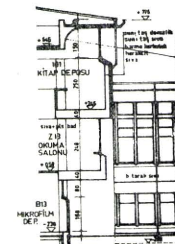
23 KESİTİ

okuma salonu

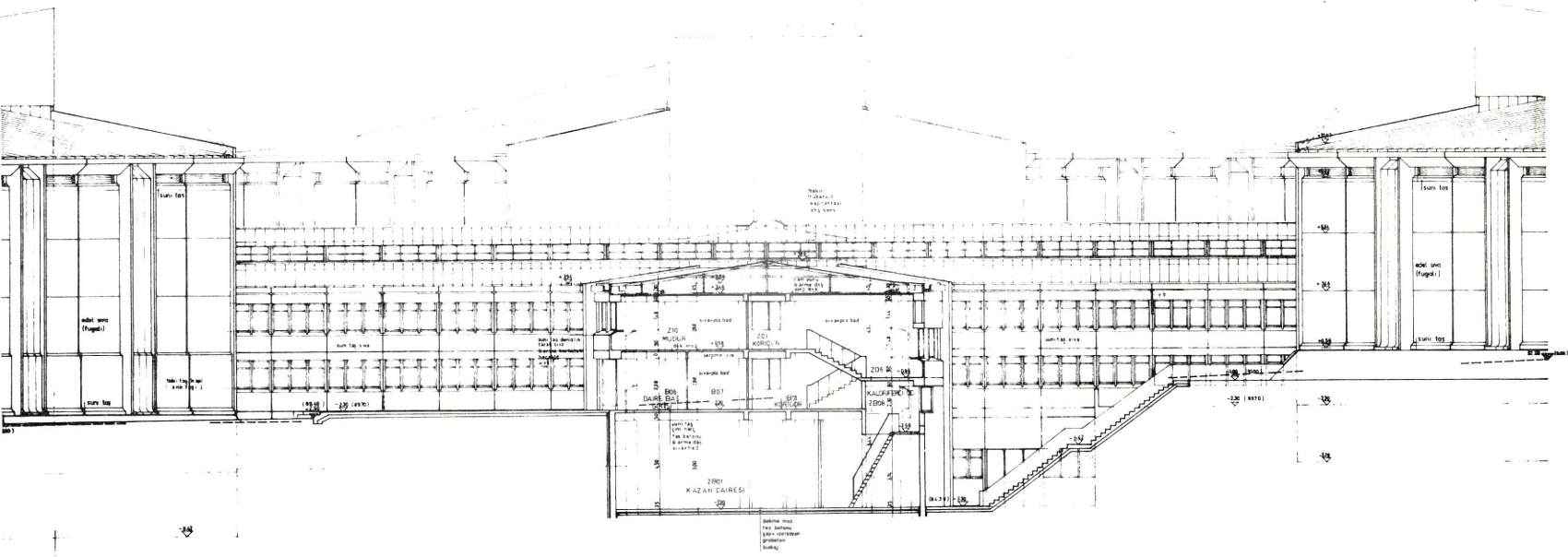
atölyeler

4

4a

4 VE 4A KESİTLERİ

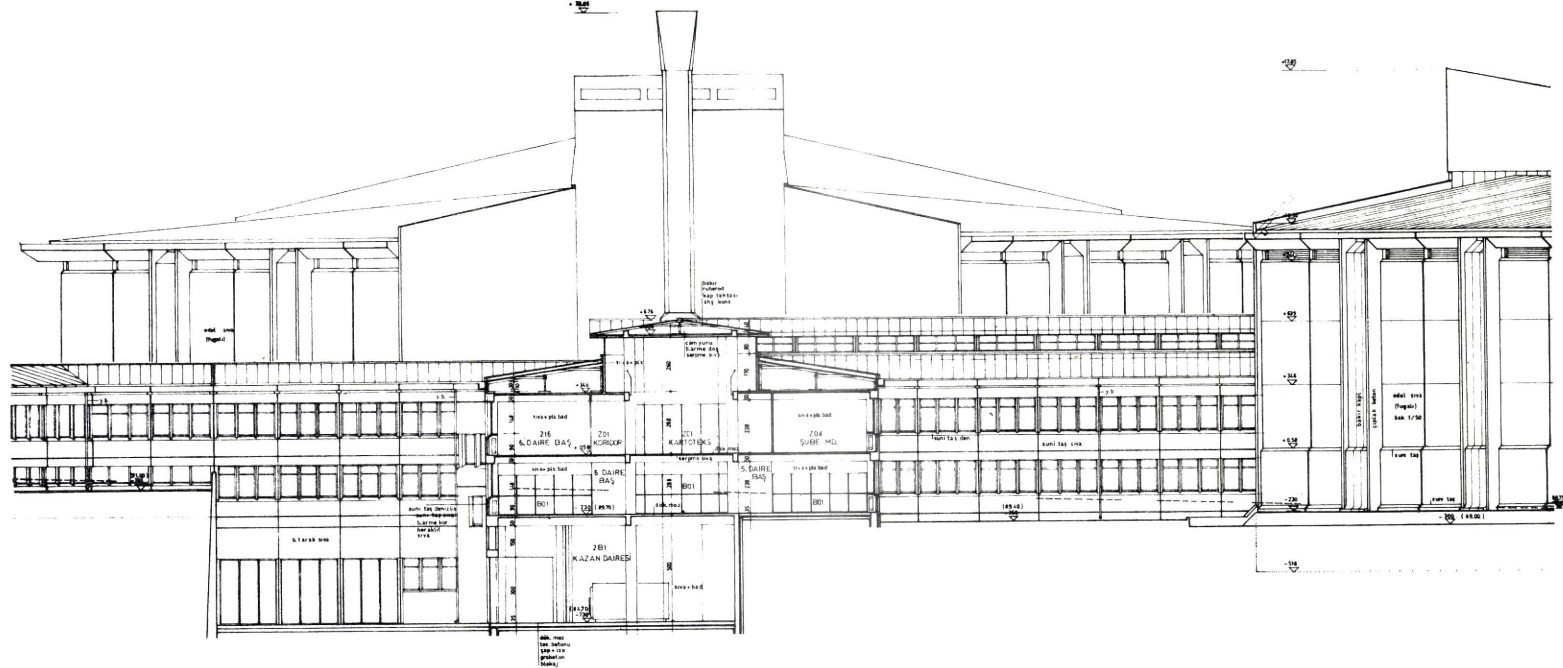
depo

daire başkanlıkları

6

depo

6.6 KESİTİ

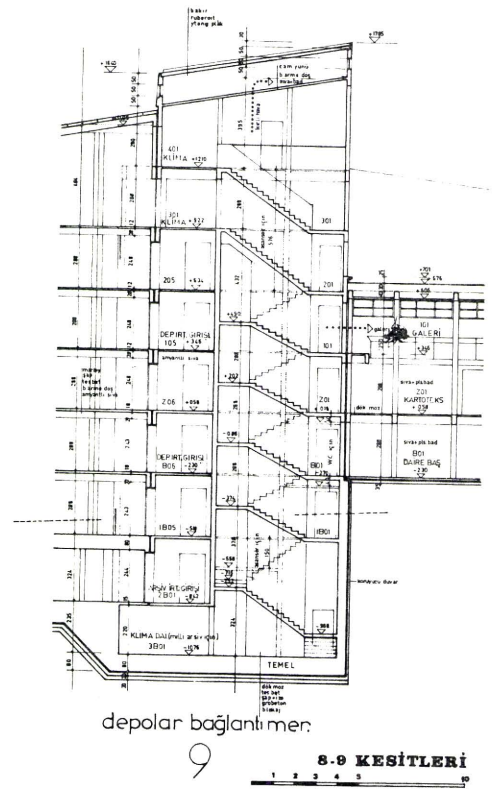
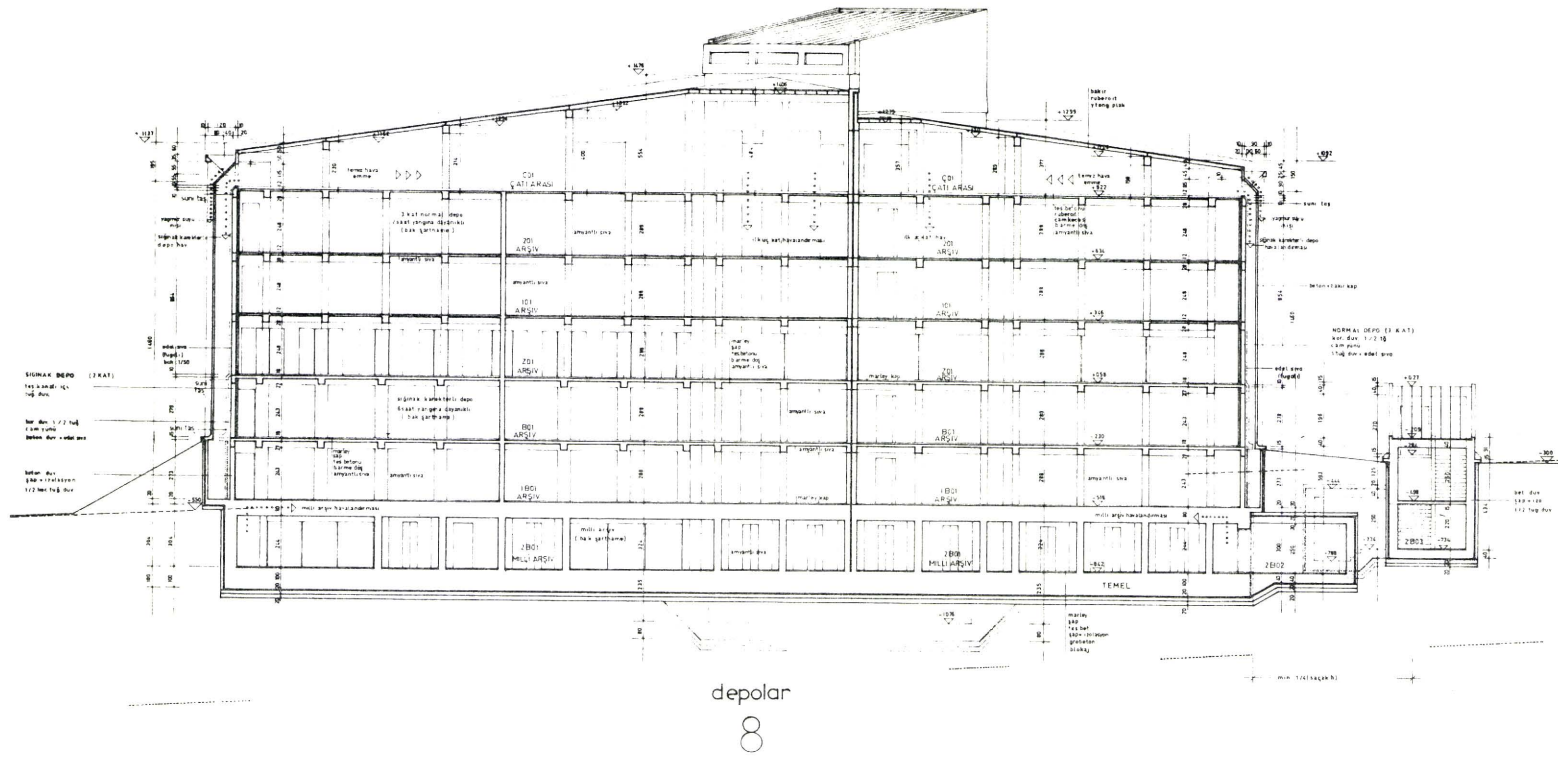

avlu

daire başkanlıkları

7

7.7 KESİTİ

GENEL MÜDÜRLÜK

GİRİŞ HOLÜ - SERGİ - KONFERANS SALONU

C1 ARŞİV

DAİRE BAŞKANLIKLARI

C3 ARŞİV

BATI CEPHE

C2 ARŞİV

C3 ARŞİV

C1 ARŞİV

ATÖLYELER

KÜTÜPHANE

GENEL MÜDÜRLÜK

GİRİŞ HOLÜ - SERGİ

KUZAY DOĞU CEPHESİ

